

Hišni lastniki v Škofji Loki in predmestjih sredi 18. stoletja

Izvilleček

Iz dela gradiva t. i. terezijanskega katastra za Škofjo Loko iz leta 1752 sem poskusil nadgraditi Knjigo hiš v Škofji Loki I. – Predmestja (1981) in Knjigo hiš v Škofji Loki II. – Mesto (1984), za čas od srede 18. do začetka 19. stoletja. Dosledna hišna in lastniška povezava ni mogoča, ker sredi 18. stoletja še nimamo zadosti podatkov, ki bi zagotavljali tako zvezo. Našli pa so se nekateri novi, doslej nepoznani podatki.

Abstract

House owners in Škofja Loka and suburbs in the mid-18th century

From part of the material of the Theresian land register of 1752, I have tried to construct a Book of Houses in Škofja Loka I. – Suburbs (1981) and a Book of Houses in Škofja Loka II. – Town, for the period from the middle of the 18th century to the beginning of the 19th century. A consistent link between houses and owners is not possible because we do not have sufficient data from the middle of the 18th century to make such a connection. Some new, hitherto unknown data were found.

Uvod

V prispevku sem poskušal s starejšimi hišnimi lastniki dopolniti svoji *Knjigi hiš v Škofji Loki* za mesto in predmestja za več kot en rod nazaj, tja do srede 18. stoletja. Pri tem gre bolj za informacijo, ki je delna in nedokončna, taka kot je bila takratna evidenca ter rast mesta in predmestij. Od potresa leta 1511 dalje je mesto, in pozneje tudi predmestja, začelo dobivati urbanistično podobo, ki jo – žal okrnjeno – poznamo še danes.

Zanimivo je, da vemo o loških meščanih na splošno, njihovih imenih in poslih v prejšnjih stoletjih, razmeroma malo in še to izvemo pozno. Iz srednjega veka so nam znani posamezniki. Znano je ime učitelja, vemo za imena in priimke glavarjev in drugih gosposčinskih uslužbencev, mestnih sodnikov in posameznih odličnikov

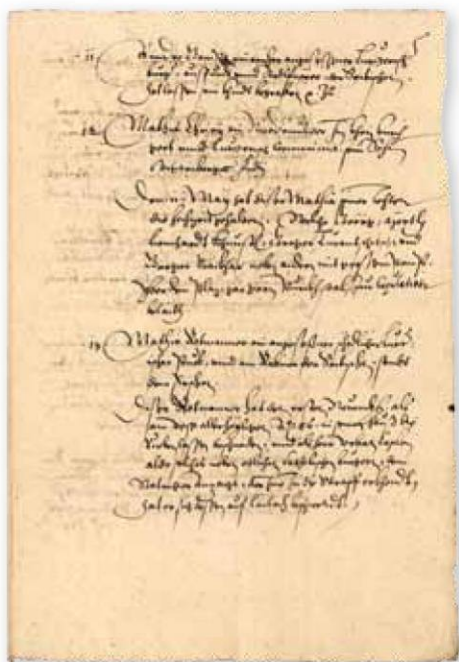
Škofja Loka ob požaru na votivni oljni sliki iz leta 1698.

(hrani: Loški muzej)

iz plemiških rodbin. Njihova imena nekako nimajo nasledstva. O slavnih posameznikih in njihovem delovanju so pisali predvsem dr. Pavle Blaznik pa tudi dr. Josip Žontar in dr. Emilijan Cevc.¹ Prvikrat izvemo za večjo skupino meščanov ob koncu 16. stoletja, ko se je moral freisinški škof spopasti z loškimi luterani. Iz te dobe (1586) je ohranjen prvi daljši seznam loških meščanov, ki so se znašli na napačni strani in sta jih pregovarjala škof in deželna oblast. Na seznamu, ki ga je prvi objavil dr. Pavle Blaznik, je kar 38 luteranov. Protestanti so takrat postali: Jurij Kunstl, trgovec in večkratni hišni posestnik ter odstavljeni mestni sodnik, Boštjan Križaj, fužinar, odstavljeni član notranjega sveta, Gregor Lukančič, fužinar in posestnik, Boštjan Lukančič, posestnik in bivši član notranjega sveta, Nikolaj Weinzierl, hišni posestnik, Matija Kunstl, bratranec Jurija Kunstla, nenaseljeni trgovec brez premoženja, Janž Kos, večkratni hišni posestnik in preseljenec v Staro Loko, Martin Kunstl, posestnik in nekdanji mestni pisar, Bernard Eržen, hišni posestnik, Lenart Kunstl, večkratni hišni posestnik, Andrej Gompa, odstavljeni mestni sodnik, hišni posestnik in fužinar v Železnikih, Matija Križaj, bivši član notranjega sveta, Matija Rottenmanner, hišni posestnik in fužinar v Železnikih, Mihael Leitgeb, hišni posestnik, Jožef Oberhueber, hišni posestnik in odstavljeni mestni pisar, Gašper Arnold, odstavljeni loški kaščar, Tomaž Rennger, reven krojač, Gregor Sraker, imenovan tudi Pepel, Tomaž Schneid, reven meščan, Jakob Legat, imenovan tudi Eržen, hišni posestnik in krojač, Matija Jugovec, nenaseljen reven krojač, Jakob Weinzierl,

1 Blaznik, Loški meščan Jernej Junaver, str. 83; Žontar, Ločan Volbenk Schwarz, str. 25–34; Cevc, Stavbar Andrej in slikar Jernej, 94–105.

Mihael Wagner, ribič, Mihael Weinzierl, Krištof Pušar, Ožbalt Šefertnik, reven meščan, Matevž Poznik, pek, Matevž Tanner, nenaseljen jermenar, Nikolaj Lanner, Matevž Korošec, kovač, Gregor Formacher, krojač, Pavel Junaver, nenaseljeni prokurator, Gregor Hunger, nenaseljen, Jožef Jamnik, sluga pri Juriju Kunstlu, Valentin Serafiner, bivši sel, brivec in padar, Štefan Wagner, ribič. Pri nekaterih se omenjajo tudi njihove žene. Večina loških luteranov, kar jih je po obravnavah in prevzgoji še ostalo, se je leta 1601 premislila in spreobrnila.² Skoraj pri vseh je navedena posest, vendar ne upam nikomur pripisati točno določene (sedanje) hiše v mestu. Edino Juriju Kunstlu, ki je imel dve zaporedni hiši pri vodnjaku na Placu, bi mogoče lahko pripisali sedanjo številko Mestni trg št. 7, ki je bila takrat še razdeljena na dve hiši. Iz istega časa (1590) poznamo še en daljši komulativni zapis meščanov, ki ga je v *Doneskih*³ objavil dr. France Kos. Gre za premoženjsko pravno listino, v kateri se med pričami omenjajo mestni svetniki: Andrej Papler, Andrej Lavtar, Jeler Novak, Lovrenc Semen, Tomaž Blažič, Nikolaj Rak, Martin Jugovic, Tomaž Šifrer, Melhior Valah in Jakob Weithauer. Leta 1596 je mesto tožilo oskrbnika Jakoba Schreiberja, da je zaprl šest poštenih loških meščanov. Našteti so: Andrej Heberle, Boštjan Per, Lenart Koševen, Mihael Kos, Ivan Zadrega in Jakob Frueperger. Iz Kosovih *Doneskov* bom navedel še nekaj Ločanov iz 17. stoletja: Jakoba Bischocherja, Antona Dermoto, Jurija Fridla, Ludovika Freyslebna, Jurija Feichtingerja, Lorenca Feichtingerja, Jakoba Fruepergerja, Jurija Fruepergerja, Gregorja Formacherja, Gregorja Grudna, Jeremijo Grundlerja, Matevža Grgoleta, Andreja Haberla, Jurija Haberla, Antona Marksa Homana, Pavla Mureta, Jakoba Nagliča, Rafaela Nagliča, Boštjana Pera, Petra Proja, Ivana Pušarja, Gregorja Piška, Tomaža Plešča, Ivana Paplerja, Jakoba Rogloviča, Antona Radoviča, Ludvika Wenigerja, Matijo Weithauerja in Ivana Zadrego. Drugih obsežnejših starejših seznamov loških meščanov zaenkrat ne poznam, čeprav so mogoče ohranjeni.

Del seznama, v katerem je poimensko navedenih 38 loških protestantov, leto 1586. (original hrani Bavarski glavni državni arhiv, München)

2 Blaznik, Reformacija in protireformacija, str. 71–104; Šega in Golec, Münchenska zakladna najdba, str. 173–190.

3 Kos, *Doneski*, str. 53, št. 51.

Škofja Loka in Ločani v terezijanskem katastru

Leta 1747 je Marija Terezija v okviru reform, ki jih je za dvor opravljal finančni strokovnjak grof Viljem Haugwitz, pričela tudi na Kranjskem reformirati mestne uprave in mestne finance. Dr. Jože Žontar je že leta 1958 v Loških razgledih objavil *Novi škofjeloški mestni red iz leta 1747*.⁴ Gre za odličen, malo pozabljen in premalokrat citiran prispevek o upravi mesta; v tem članku ga bomo še večkrat navajali. Mestni red je bil potreben za izboljšanje delovanja in poslovanja mestne uprave. Takšne reforme prehoda na stalni mestni svet so že prej izvedli v Ljubljani in Kranju. Ob pomoči loškega glavarja, barona Rudolfa Ferdinanda Jožefa Haldna, ki je deloval med letoma 1727 in 1752, so reformirali tudi loško mestno upravo. Meščanske pravice je imelo takrat od 160 do 170 oseb. Mnogi med njimi se svojih pravic niso zavedali, še manj pa seveda dolžnosti. Celotna meščanska občina je imela pravico voliti mestnega sodnika. Takšna množica volilcev seveda ni bila primerna, saj je gledala le na svoje koristi, zato so občino meščanov zmanjšali na največ 36 do 40 članov. Vodili naj bi jo štirje voditelji. Tudi oba sveta, notranjega in zunanjega, so reformirali, saj so se dogajale razne nepravilnosti. Reforma naj bi prinesla večjo transparentnost pri upravljanju in finančnem poslovanju. Za notranji svet je baron Halden izbral ljudi, ki so znali brati, pisati in so govorili nemško, česar doslej niso redno prakticirali. Imensko je odsvetoval posameznike, ki so bili prepirljivci, razgrajaci in uporniki, takšni so bili neprimeri za izvolitev v mestne korporacije. Dr. Žontar je objavil glavarjev seznam Ločanov, ki jih je ta predvidel za mestne korporacije.⁵ Zaradi časovne bližine v njem že najdemo meščane, ki jih nato srečamo tudi v cesaričinem popisu iz leta 1752. Za notranji svet so bili leta 1747 predlagani: Janez Jakob Bogataj, tedaj mestni sodnik, Jakob Jugovic, Karel Jugovic, Jožef Anton Bogataj, Jožef Feichtinger, Matevž Ross (mogoče Koss), Matevž Demšar, Janez Linhart, Andrej Luznar, Jakob Jenko in Anton Radovič. Izbrani so bili iz »smetanc« loških trgovcev, obrtnikov in »boljših« meščanov. Za zunanji svet so predvideli Simona Klemenčiča, Jakoba Mayerja, Janšeta Jesenka, Jakoba Černeta, Pavla Marenika, Primoža Merveca, Matevža Tratnerja, Gašperja Žerovnika, Matevža Jesenka, Jožefa Špeka, Jožefa Kayserja, Tomaža Lostrika, Antona Gabra, Pavla Berčiča, Antona Volčiča, Simona Gašperšiča, Primoža Dolinarja, Urbana Strugarja, Georga Pavlehaerja, Štefana Gladka, Andreja Kantoviča, Jerneja Jesenka, Andreja Prešerna in Mihaela Koblerja. Za voditelje občine so bili imenovani: Jakob Klemenčič, Jernej Černe, Anton Guttmann in Jožef Čadež. Mestno občino naj bi sestavljali: Mihael Kuhler, Mihael Muhre, Luka Fabian, Primož Knap, Martin Blazič, Matevž Marcina, Jakob Žontar, Matevž Kerlin, Urban Dermota, Valentin Žagar, Jožef Skerpin, Janez Oman, Vid

4 Žontar, Mestni red, str. 128–136. Nadaljni citati, ki se nanašajo na to leto, so črpani iz tega prispevka.

5 Žontar, Mestni red, str. 135.

Presel, Janez Ott, Gregor Blaznik, Jakob Homan, Peter Kalan, Gašper Prevodnik, Peter Prosen, Matija Špirlič, Luka Slemenšek, Franc Lašan, Luka Okoren, Matevž Jurič, Georg Gutman, Peter Erjavec, Janez Šinkovec, Mihael Verhovec, Urban Okoren, Matevž Uršič, Gašper Eržen, Andrej Copf, Andrej Maher, Matija Stanovnik, Janez Maligaj in Mihael Hafner.

Tudi v nadaljevanju se pri naštevajanju podatkov iz leta 1747 sklicujemo na že citirani Žontarjev članek. Zanimivo je, da so takrat pojem meščana razširili še na predmestja in zelo poenostavili ter pocenili pridobitev meščanskega stanu. Tudi zaradi tega je bila reforma nujna, saj bi se število članov mestne občine preveč razbohotilo. Prvi popoln ter podatkovno bogat seznam meščanov in prebivalcev predmestij je naredila cesarica Marija Terezija, sredi 18. stoletja v okviru svojih reform cesarstva, v t. i. terezijanskem katastru.⁶ Za Škofjo Loko je bil dodelan leta 1752. Državi je služil predvsem v gospodarske in davčne namene – za redno polnjenje cesarske blagajne na Dunaju. Popisovalec je naredil tri popise, na začetku je nameraval posestnike popisati kar po tekočih številkah, začel je v mestu. Priimku in imenu je dodal poklic in obdavčenje ter tako posredno pokazal na velikost, včasih tudi na lokacijo hiše. Seznam je, verjetno zaradi nepreglednosti, pri številki 74 predčasno zaključil. Drugi seznam je pisal podobno, razdelil pa ga je že v več popisnih delov v mestu in predmestjih ter s tem dosegel večjo preglednost in hitrejšo uporabnost seznama. Vsak popisni del je samostojno oštevilčil. Zapisal je le davčne obremenitve stavb in drugih nepremičnin, izpustil pa je poklice. V tretjem seznamu je pridobil davčne obveznosti iz poklicne dejavnosti. Vsi popisani obrtniki niso imeli svojih nepremičnin, zato je takšne občane popisal kot nelastnike, nenaseljene, gostače (unbehauste). Plačevali pa so davke iz svoje obrti.

Za naše zanimanje in objavo sem se odločil, da strnem vse tri popise in podatke v preglednejši ter povednejši popis mesta in predmestij. Popis še vedno

Marija Terezija je bila edina ženska na prestolu v 650-letni zgodovini habsburške dinastije. V času svoje vladavine (1740–1780) je izvedla številne reforme, ki so utrdile moč rimsko-nemškega cesarstva. (iz: *Habsburžani. Zgodovina evropske rodbine*)

6 ARS, AS_174, Terezijanski kataster za Kranjsko.

ni popoln, saj nekaterih lastnikov nisem mogel najti v vseh treh seznamih. Hiše je popisovalec bremenil s celo, polovično (1/2), včasih dvotretjinsko (2/3) in najmanjšo enotretjinsko (1/3) kontribucijo (davčno obremenitvijo). Višina davka je odgovarjala velikosti stavb. Celi kontribuciji je odgovarjala dvonadstropna hiša na Placu. Sorazmerno navzdol, kot so se manjšale velikost, lega, uglednost in vrednost hiše, se je manjšala tudi davčna obremenitev. Poenostavljeno povedano je bilo nekako takole: na Placu običajno cela hiša – cela kontribucija, sledi npr. obnunski del – 2/3 kontribucija, Lontg – 2/3 ali 1/3 kontribucija in predmestja – najpogosteje 1/3 kontribucija. Takšen sistem se je ohranil do začetka 19. stoletja. Danes se ti podatki na zunaj kažejo v pozneje dodanem nadstropju ali v združevanju in razdruževanju posameznih mestnih hiš. Natančne lege stavb na ta način ne moremo lokalizirati, saj ne poznamo ne katastrskih ne hišnih števil, včasih tudi ne priimkov dejanskih lastnikov, njihovih rojstnih datumov in drugih osebnih podatkov. S kombinacijami vseh danih podatkov smo se skušali približati natančnejši identifikaciji stavb in ljudi. Opombe pri lokaciji: *in dieser Gegend, daselbst, nebst, in diesem Revier* pa so premalo konkretne za natančno identifikacijo z današnjim stanjem. Ni razvidno, ali gre za bližino po vrsti ali tudi prek trga, ulice, ceste. Hiše v lasti mesta so navedli posebej, zato nam prav tako ne morejo služiti za orientacijo. Navajanje vrtov ob hišah ne pomaga, saj so imele skoraj vse mestne hiše zraven tudi vrtove, zato sem skušal seznam dopolnjevati in se navezati na že omenjene poznejše podatke. Žal za Škofjo Loko nimamo ohranjenega t. i. jožefinskega katastra in je ta primerjava odpadla. Pomagal sem si s podatki iz zemljiške knjige, v našem primeru že iz *Knjige hiš*.⁷ V njej so včasih še podatki iz druge polovice 18. stoletja, žal pa največkrat le poznejši. Od konca 16. do srede 18. stoletja bi izpostavil »trdovratne« priimke Kos, Križaj in plemenitene fužinarje Lukančiče, ki so se v tem obdobju strnjeno obdržali. Tudi pri poklicih sem združeval in dopolnjeval evidence. Pri identificiranju občanov, dopolnjevanju poklicev, dejavnosti in drugih zanimivih podatkov sem uporabil t. i. *Pokornovo kartoteko* v Nadškofijskem arhivu Ljubljana,⁸ podatke iz Blaznikove knjige,⁹ že citirane Kosove Doneske in posebno razpravo dr. Franca Kosa v *Izvestjih Muzejskega društva za Kranjsko*.¹⁰ Prav zaradi nepopolne lokacije hiš zato pogosto uporabljam besede: verjetno, mogoče, vulgo itd.. Popisovalec je pogosto uporabljal besedo anjezo, v naših primerih pomeni prej, dosedaj. Popis začenjam tako, kot so ga pričeli pisarji leta 1752. Poleg Placa in Lontrga so posebej navajali še Rožne ulice, ki jih neuradni zapisi omenjajo še ob koncu 19. stoletja. V poznejših uradnih popisih mesta jih ne poznamo več in so jih prišteli pod

7 Štukl, *Knjiga hiš v Škofji Loki I.*, Škofja Loka 1981; Isti, *Knjiga hiš v Škofji Loki II.*, Škofja Loka, 1984.

8 NŠAL 572, Zapuščina Franca Pokorna, Kartoteka pomembnih Ločanov.

9 Blaznik, *Škofja Loka in loško gospostvo*, Škofja Loka 1973.

10 *Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko II*, Ljubljana 1892.

Mesto. Popis ne navaja imena predmestje Karlovec, ki se omenja že v »protestantskem« dokumentu iz druge polovice 16. stoletja in ga redno uporabljajo vse poznejše evidence. Ta predel so v popisu imenovali Pred Poljanskimi vrati in Spodnja oslovska ulica; danes sta to Kopališka ulica in Poljanska cesta. Poznejši popisi so poenostavili ime Pri dveh studencih in izpustili ime Na žagi ter vse skupaj prekrstili v predmestje Studenec; danes sta to Studenec in Fužinska ulica. Uporabljali pa so že ime predmestje Trata; danes sta to Grajska pot in del Poljanske ceste. V tem času se še ni prijelo ime Kapucinsko predmestje, čeprav je bil samostan na tem mestu že od leta 1713. Tamkajšnje hiše so navedene z imenom Pred Selškimi vrati, zato jih je bilo znatno manj kot pozneje. Danes se predel imenuje Kapucinski trg.

Začnimo pri Placu, ki se je začel pri hišah ob cerkvi sv. Jakoba. Prvemu popisu okolišu je popisovalec dal naslov:

In der Stadt an Obern Platz / V mestu na Zgornjem trgu

1. **Michael Hafner**, 1/3 hiša, mesar. Hišica za cerkvijo sv. Jakoba. Danes vulgo Hafnerčk, verjetno Cankarjev trg 3. Leta 1747 so ga predlagali za člana mestne občine.

2. **Anton Jurantschitsch** (Jurančič), 1/3 hiša, dninar. Hišica v bližini. Verjetno danes vulgo Kralj, pod staro Paplerjevo šolo, danes Cankarjev trg 9.

3. **Primas Knopp** (tudi Knapp), 2/3 hiša, Schwarzfarber – barvar na temno (mogoče indigo) blago. Hišica poleg šole. Verjetno danes vulgo Piškuc, Cankarjev trg 11. Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.

4. Gospod **Michael Tscherre** (Čere), 2/3 hiša na Placu, duhovnik. Živel je med leti 1695–1778. Sprva je bil poročen, nato je po ženini smrti postal duhovnik. V mestu je živel od 1747 dalje. Po velikosti hiše (2/3) in poznejši duhovniški tradiciji njenih lastnikov gre verjetno za hišo vulgo Zofkež, Mestni trg 3.

5. **Franz Oblackh**,¹¹ prej (anjezo) bratje Homann. Gospod Johann Valentin Homann, cela hiša na Placu in vrt, gostilna. Pri njem stanuje gospod Jurij Jenko. Najemnik je trgovec. Johann Valentin Homan je bil rojen 1706. Njegov oče je bil Marko Anton Janez Homan, rojen 1658, mestni sodnik (1703–1708), potem senator. Verjetno gre za del Homanove hiše na Cankarjevem trgu 13.¹² Franc Oblak je bil puštalski graščak.

6. **Theresia Dragolitschin** (Dragolič), vdova, prej (anjezo) Johann Joseph Krischay. Cela hiša in vrt. Johan Joseph Križaj je veljal za prepirljivca in ga leta 1747 niso hoteli za člana notranjega sveta.¹³

11 Blaznik, *Škofja Loka in loško gospostvo*, str. 328. Gospod Franc Anton Oblak plemeniti Wolkensperg, sin Franca Janeza Oblaka, je bil puštalski graščak, ki si je leta 1753 pridobil še baronski naslov.

12 Blaznik, *Škofja Loka in loško gospostvo*, str. 259.

13 Žontar, Mestni red, str. 134.

Prehod ob vzhodni fasadi Homanove hiše proti cerkvi sv. Jakoba. *(razglednica v privatni lasti)*

– (izpuščeno) Herr **Sebastin Fendt** je padar. Cela hiša na Placu.

7. **Joseph Kayser**, cela hiša in vrt. Leta 1747 je bil kandidat za zunanji svet.¹⁴

8. Gospod **Johann Georg Malitsch** (Malič), cela hiša in vrt ter skedenj na Trati. Gosposčinski solicator,¹⁵ Gosposčinski advokat je bil v letih 1720–1740. Tu je bil tudi gospod Leopold Engelberth Feichtinger. Izhajal je iz znane loške rodbine, rojen leta 1700. Bil je doktor obojega prava. Odvetnik loškega gospostva je postal leta 1724, protipisar gospostva je bil v letih 1732–1767, umrl je leta 1768. Mogoče gre za Kajbetovo hišo, Mestni trg 5.

9. **Joseph Kretschmer** (Krečmer), prej (anjezo) gosposčinska kanclija (die Herrschaft Kanzley), cela hiša. Tu dela gospod Leopold Engelbert Feichtinger, protipisar (ta ima tudi gostilno). Hišo je gospostvo kupilo, ko se je protipisar leta 1736 preselil z gradu.¹⁶ Danes je to Flisova hiša, Mestni trg 8.

10. Gospod (**Johann**) **Blasy Homann**, cela hiša in vrt. Po lastniku bi kazalo na hišo na drugi strani Placa, danes Mestni trg 37, ki je bila še ob koncu 18. stoletja v lastni ene veje Homanov. Po logiki popisa pa bi kazalo tudi na vulgo Deisingerjevo hišo, Mestni trg 9. Zaradi prepirljivosti je bil Homan leta 1747 neprimeren za notranji svet.

11. **Francisca Müllerin**, prej (anjezo) Pischlin (Miler-Pišl), 2/3 hiša. Točasno obubožana gospodinja (ist derzeit eine taschlosse Ehewirthin). Po uvrščenosti hiše (2/3) in prednikih je mogoče danes to hiša vulgo Mlinarjev Andrejčce, Mestni trg 10.

12. **Johann**, prej (anjezo) **Joseph Khopter**, cela hiša in vrt. Herr Hanss Jacoben Khopter, dediči (sub erben). Sin Johan Joseph Khopter (tudi Koffer). Johan Jožef

14 Žontar, Mestni red, str. 135. V nadaljevanju se vsi navedki funkcionarjev za mestno upravo leta 1747 nanašajo na ta citat.

15 Solicator = odvetniški uradnik (op. ur.)

16 Blaznik, *Škofja Loka in loško gospostvo*, str. 259.

je bil verjetno sin padarja Janeza. Ta je bil rojen 1670. Jožef Kopfer je bil leta 1743 protisodnik in član mestnega notranjega sveta, pozneje so ga zaradi nelegalne izvolitve odstavili.¹⁷

13. **Georg Schorschek**h (Soršek), 1/3 hiša, na Peklu imenovano. Tkalec, tudi gostilna. Po tradiciji tretjinske hiše gre mogoče danes za vulgo Molinarijevo hišo, Mestni trg 12.

14. Gospod **Johan Joseph Krieschay** (Križaj), prej (anjezo) vdova, cela hiša. Trgovec, tudi gostilna. Verjetno vulgo Pri Špelci, Mestni trg 13. Leta 1747 je bil neprimeren za člana notranjega sveta. Križaj je umrl med leti 1747 in 1752.

15. Gospod **Mathias Tscherre** (Čere), cela hiša, duhovnik. Oče Jakob, mestni svetnik, mati Marjeta. Rojen je bil leta 1677. Bil je duhovnik, *magister artes liberales*¹⁸. Posvečen je bil leta 1703, zlato mašo je imel leta 1753 v Crngrobu. V Loki je služboval med leti 1729–1757, ko je umrl. Bil je beneficiat sv. Ane na gradu. Denar je zapustil starološki farni cerkvi.

16. Gospod **Johan Jacob (Michael) von Kossen** (Kos), **dediči**. Cela hiša na Placu in vrt, gostilna. Verjetno gre za naslednike protestanta Janža Kosa, ki je imel ob zadnjem ultimatu za izgon iz Loke novo hišo na Placu. Johan Jakob Kos je bil sin Janeza Jakoba Kosa. Rojen je bil leta 1672, umrl je okoli leta 1733. Bil je blagaj-

V 18. stoletju je imela večina hiš na Mestnem trgu triosno zasnovo, bile so dvonadstropne, zidane, s streho obrnjeno proti trgu. (hrani: Gorenjski muzej)

17 Žontar, Mestni red, str. 128–136.

18 *Magister artes liberales* (lat.) – magister »svobodnih umetnosti«, vede pri katerih snuje predvsem duh, ne pa ročna spretnost. Aleksandrijska šola je določila sedem takih umetnosti, ki so ostale ves srednji vek osnova klasične šole: gramatika, retorika, poetika, filozofija, aritmetika, geometrija, muzika, astronomija. (op. ur. ; vir: Verbec, Slovar tujk, str. 67)

nik Bratovščine Svetega Rešnjega Telesa in je odobral sredstva za loški pasijon. Redno je posojal dva konja za prevoz podobne 12 apostolov. Bil je tudi dobrotnik cerkva. Sin Janez Mihael (1707–1768) je služboval pri gospostvu. Mogoče je to danes hiša vulgo Kos, pozneje Kašman, Mestni trg 7, ali pa vulgo Žigonova hiša, Mestni trg 15.

17. Gospa **Elisabeth Radowitsch** (Radovič), cela hiša in vrt. Hiša bi utegnila biti danes Mestni trg 17, Sokolski dom. Pozneje so bili Radoviči tudi lastniki Kamre, Mestni trg 33. Anton Radovič je bil leta 1747 predlagan za člana notranjega sveta.

18. **Lucas Wesiagh** (Vizjak, Bizjak), **dediči**, na Peklu imenovano, ključavničar. Verjetno danes vulgo na Peklu, Sokolski dom, druga hiša, Mestni trg 17. Hiši sta združeni.

19. Gospod **Stephann Gladighk** (Gladek), cela hiša, jermenar. Leta 1747 je bil zaradi prepirljivosti neprimeren za člana notranjega sveta.

20. Gospod **Urban Werdnighk** (Wernik, Bernik), **dediči** (sub erben). Schwarzfarber – barvar na temno (mogoče indigo) blago. Cela hiša na Placu.

21. **Lorenz Glaune**, **dediči** (sub erben), prej (anjezo) gospa von Lukantschitsch (Lukančič), vdova. Cela hiša in vrt na Placu. Lorenc Gloune je bil iz znane loške rodovine. Bil je tudi protipisar. Verjetno danes Pri Ančki, Mestni trg 19.

22. **Achaz Peterlinscheck**, 2/3 hiša, pasar.

23. Gospod **Gregor Marenickh** (Marenk), 1/3 hiša, duhovnik v Mali ulici. Rojen je bil okoli leta 1692, umrl 1762. Bil je kaplan v Stari Loki, Cebalov beneficiat in beneficiat sv. Trojice. Tudi pozneje tretjinska hiša. Verjetno še danes vulgo Na Marenkuš, Mestni trg 22.

24. Gospod **Paull Marenickh**, cela hiša na vogalu te ulice (Male ulice). Verjetno v bližini zgornje hiše. Mogoče danes Mestni trg 23. Leta 1747 je bil neprimeren za notranji svet, zato je kandidiral za člana zunanega sveta.

25. **Franz Loschann** (Lašan, tudi Lužan), cela hiša na Placu, gostilničar. Verjetno vulgo Martinova hiša, Mestni trg 27. Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.

26. Gospod **Jacob Tscherne** (Černe), cela hiša na Placu, gostilna, lector. Leta 1747 je bil kandidat za zunanji svet.

27. Gospod **Urbann Strugar**, cela hiša na Placu, vrvar. Leta 1747 je kandidiral za zunanji svet.

28. **Mathias Stanounighk**, prav tako cela hiša na Placu, pekarna. Mogoče danes vulgo Mlejniki, Mestni trg 29. Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.

29. Gospod **Barthelmee Treiber**, **dediči**, cela hiša, včasih tudi 2/3 hiša, padar. Dediči so bili kramarji. Pozneje vulgo Trebarjeva (2/3) hiša. Sedaj vulgo Mesarjev Matevž, Mestni trg 30.

30. Gospod **Mathaus Karllin**, 1/3 hiša in vrt. Konjski mešetar in jermenar. Po velikosti mogoče Vahtenca, danes Mestni trg 31. Leta 1747 je kandidiral za člana mestne občine.

31. Gospod **Joseph Anthoni Wogatay** (Bogataj), 2/3 hiša, kramar – trgovec. Verjetno danes Mestni trg 32. Leta 1747 je kandidiral za člana notranjega sveta.
32. Gospa **Rossalia von Ehrenreich**, rojena Kasperinin (Gašperin), cela hiša. Rodbino Gašperin sledimo v Loki od 17. stoletja dalje. Oče Janez Gašperin je bil mestni pisar (1695–1708) in mestni sodnik (1711–1715). Umrl je leta 1720. Hči Marija Rozalija je bila rojena 1705. Mogoče danes Kamra, Mestni trg 33.
33. Gospod **Mathias Rossmann**, **dediči** (sub erben), 2/3 hiša na Placu.
34. Gospod **Jacob von Jenckensheim** (tudi samo Jacob Jenkha), cela hiša, trgovec. Omenja se že 1705 in nato 1730, mogoče danes vulgo Štablnova – Ješetova hiša na drugi strani Placa, danes Mestni trg 11. Bil je tudi lastnik hiše poleg rotovža, Mestni trg 36. Leta 1747 je bil kandidat za notranji svet.
35. Gospod **Karl Jugowitz**, cela hiša. Karl je bil rojen leta 1714, bil je sin Janeza Tomaža Jugovica, ustanovnika Jugovičevega beneficija za poučevanje verouka pri špitalski cerkvi. Oče je bil senator – mestni svetnik (1710–1712) in mestni sodnik (1716–1717). Gre za Schwarzovo hišo, pozneje stari Farovž, danes del hiše Mestni trg 38. Karel je bil leta 1747 kandidat za člana notranjega sveta.
36. Gospod **Jacob Jugowitz**, prav tako cela hiša na Placu, trgovec. Rojen je bil leta 1706 ali 1711. Oče Janez Tomaž Jugovic je bil ustanovitelj beneficija, senator (1710–1712) in mestni sodnik (1717). Tudi Jakob Jugovic je bil pozneje (1761–1763) mestni sodnik. Gre za drugo hišo na Mestnem trgu 38 ali pa že del hiše Mestni trg 39. Leta 1747 je bil kandidat za člana notranjega sveta.
37. **Valentin Steuerer** (Štajer), **dediči**, prej (anjezo) Sanetisch (Zanetti), cela hiša.
38. Gospod **dr. Joseph Jugowitz**, cela hiša na Placu. Jožef je bil rojen leta 1704, sin Tomaža Jugovica. Verjetno ena od hiš, ki danes sestavljajo vulgo Kocelijevo hišo, sedaj Mestni trg 39.
39. **Mathaus Urschitsch** (Uršič), cela hiša na Placu, gostilna in pekarna. Mogoče danes Plantarič, Mestni trg 40 in Klobovsova ulica 3. Leta 1747 je kandidiral za člana mestne občine.
40. **Jacob Mayer**, **dediči**, vdova, 2/3 hiša z gostilno. Leta 1747 je Jakob še kandidiral za člana notranjega sveta.
41. **Barbara Mohrin** (More), **dediči**, 1/2 hiša, lastnica prav tam.
- **Franz Mathiasen Marzina**, **dediči**, cela hiša. Mogoče vulgo Branovc. Blaževa ulica 8. Leta 1747 je še kandidiral za člana mestne občine.
42. **Andreas Preschern**, 11/12 (3/4) hiša, pekarna. Hiša v Klosterski ulici. Mogoče vulgo Jamnikov Viktor, Blaževa ulica 9. Andrej je bil leta 1747 kandidat za zunanji svet.
43. **Johannes Hackll**, padar, prej (anjezo) Blasius Prescheren, pekarija. Cela hiša, tudi v Klosterski ulici. Mogoče danes vulgo Jamnik, Blaževa ulica 7.
44. **Margaretha Jamscheckin**, slikarka (Maller), **dediči** (sub erben), 2/3 hiša in Margstall (mogoče tržnica). Nekje v takrat še redko pozidanem kareju vzhodno od nunske cerkve. Margareta je bila žena Jakoba Jamška, enega izmed podobarjev

Gasa, po kateri vodi prehod med nekdanjo Kloštrsko, današnjo Blaževo ulico, na trg pred cerkvijo sv. Jakoba, danes Cankarjev trg. Levo del Kasarne/Jesharne, desno zahodne fasade hiš iz Blaževe ulice. (foto: Tone Mlakar)

in pozlatarjev iz družine Jamšek, ki se javlja v Loki v 17. in 18. stoletju.

45. Gospod **Michael Kuchler** (Kiler), 2/3 hiša v tej (Klošterski) ulici, gostilna. Mogoče vulgo Jamnikov Janče, Blaževa ulica 9. Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.

46. **Mathias Marzina, dediči** (sub erben), čevljar, 2/3 hiša tudi (auch daselbst) v Klošterski ulici. Danes ena od hiš v Blaževi ulici. Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.

47. Gospa **Maria Zewallin** (Cebal), vdova, 2/3 hiša tudi v Klošterski ulici. Rojena Firnpheil, poročena 1723. Mož je bil Janez Jožef Cebal iz znane loške družine mesarjev. Med leti 1725 in 1738 je bil kaščar. Verjetno gre za Funtkovo (2/3) hišo, kjer je še znano vulgo ime Mesar (po Cebalih), Blaževa ulica 11.

48. **Franz Antoni Pogatschnigh** (Pogačnik), cela hiša, gostilna. Rojen je bil okoli leta 1703, umrl leta 1769. Med leti 1744 in 1769 je bil kaščar. Mogoče del Kasarne, Blaževa ulica 10.

49. Gospa **Catharina Khuraltin, dediči** (erben), 1/2 hiša v mestu.

50. **Johann Joseph Chrischey** (Križaj), 2/3 hiša, gostaška hiša (Inwohnerrey Haus). Verjetno vulgo Gračanc, Planinova hiša, danes Blaževa ulica 6. Leta 1747 je bil neprimeren za člana notranjega sveta.

51. **Urschula Marrenickin** (Marenk), vdova, 1/2 včasih tudi 1/3 hiša v bližini. Mogoče bivši nunski otroški vrtec, Blaževa ulica 3.

52. **Thomas Loschtreckh** (Loštrk), 2/3 hiša, vdova Maria, glavnikařica (Kamplmacherin). Še danes vulgo Kampelc, Thalerjeva hiša, del stavbe Mestni trg 42. Tomaž je bil leta 1747 kandidat za člana zunanjega sveta.

53. **Joseph Anton Feichtinger**, 2/3 hiša. Oče Lovrenc, mati Marija Neža. Jožef Anton je bil rojen 1704. Leta 1747 je kandidiral za člana notranjega sveta. Mestni sodnik je bil od 1749 do 1751. Umrl je leta 1760. Njegova hiša se je kasneje imenovala Birollova – Hudarevnikova – Koširjeva hiša in je stala na prostoru sedanjega prehoda z Mestnega trga na brv čez Soro. Podrta je bila med 2. svetovno vojno zaradi načrtovanega novega mostu proti Mestnemu trgu.

54. **Maria Anna Mohrin** (More), cela hiša, glavnikařica, v okolici (in diseser Gegend) kot Feichtinger. Verjetno gre za Koširjevo hišo, Mestni trg 1.

55. **Martin Gladeckh**, cela hiša, jermenar. Del vulgo Thalerjeve hiše, danes Mestni trg 2. V preteklosti domače ime Remar (der Riemer = jermen).

56. **Urschulla Mraullin** (Mravlja), cela hiša na Placu. Del vulgo Thalerjeve hiše, včasih tudi Kotičkar, Mestni trg 42.

57. **Elisabeth Paullinin** (Pavlin), **dediči**, cela hiša. Žena Janeza Jakoba Pavlina, kaščarja med leti 1699 in 1720 (1725). Poročila sta se leta 1699.

Skupaj 57 hiš.

Na Plac so po takratnem kriteriju spadale še hiše:

1. rotovž, sedaj Mestni trg 35,
2. kasarna, sedaj Blaževa ulica 10,
3. šola, sedaj Cankarjev trg 10,
4. vikariat, sedaj Cankarjev trg 12,
5. mežnarija, sedaj Cankarjev trg 5,
6. hiša beneficija sv. Katarine (od leta 1525 dalje), danes vulgo Filaver (der Feilenhauer = pilar), Cankarjev trg 2,
7. hiša beneficija sv. Trojice (od leta 1513 dalje), danes vulgo Papatova hiša, Mestni trg 4.

Stavbe pod števkami 1 do 5 so bile proste davka. V beneficiatnih hišah so bila prosta stanovanja.

Notranje dvorišče mestne hiše na Placu z renesančnimi arkadnimi hodniki.

(foto: Tina Arh)

In der Stadt – Unter Platz oder Neu Markt / V Mestu – Spodnji trg ali Novi trg

1. **Mathaus Jessenkha, dediči** (sub erben), sekirni kovač, 2/3 hiša na Novem trgu (am Neuen Marcht), na prostoru današnje Tovarne klobukov Šešir, Spodnji trg 40. Leta 1747 je bil kandidat za člana zunanjega sveta.
2. **Andreas Kunstowitz**, prej (anjezo) Gregor Jessencko, sekirni kovač, 2/3 hiša in vrt, prav tam (daselbst), sedaj Obrtniški dom, Spodnji trg 2.
3. **Urschulla Speckin**, puškarka (Pixenmacherin), 2/3 hiša na Novem trgu.
4. **Michael Muhre**, tkalec, 2/3 hiša in vrt, v okolici (in dieser Gegend). Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.
5. **Anton Thuscheckh** (Tušek), tkalec in slikar, 2/3 hiša in vrt, v okolici (in dieser Gegend), vulgo Tušk, Balantač, Spodnji trg 3. Janez Anton Tušek (1725–1798) je bil tudi slikar in freskant. Slikal je za kapucinski samostan. Njegove so (bile) nekatere freske na loških fasadah, kot freskant je deloval tudi v Poljanski dolini.¹⁹
6. **Michael Khobler**, prej (anjezo) Anton Wallandt (Balant), kamnosek, gostilna, usnjar, 2/3 hiša in vrt, tudi tam (hat alda ingeleichen). Michael Kobler je bil leta 1747 kandidat za člana zunanjega sveta.
7. **Paul Tscherre**, prej (anjezo) Joseph Chrischay, **dediči** (sub erben), 1/3 hiša in vrt, tamkaj (daselbst). Danes vulgo Prajerca, del hiše Spodnji trg 4.
8. Gospod **Georg Schifferer, dediči**, 2/3 hiša na Novem trgu (am Neuen Marcht), nenaseljena (gelost bewohnt).
9. **Georg Schifferer, dediči**, druga 2/3 hiša in vrt. Hiša zraven (nebenliegende).
10. **Michael Dischmann**, mesar, 1/3 hiša in vrt, prav tam.
11. **Urbann Dermotha**, usnjar, 2/3 hiša in vrt, prav tam. Verjetno Spodnji trg 36. Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.
12. **Sebastian Klobass** (Klobovs), usnjar, ključavničar, tudi gostilna, 2/3 hiša in vrt. V tem predelu (in diesem Revier). Verjetno vulgo Žebjarjeva hiša, Spodnji trg 11. Leta 1747 je bil od občine predlagan za člana, glavar pa je menil, da zaradi upornosti in razgrajanja ne sodi v noben odbor.
13. **Antoni Gaber**, 2/3 hiša in vrt, gostilna in pivnica. Tudi tukaj. Leta 1747 je bil kandidat za zunanji svet.
14. **Niclaus Werdnickh** (Bernik), tesar, 1/3 hiša in vrt. Danes vulgo Ledrar, Spodnji trg 18.
15. **Maria Klementschtichin** (Klemenčič), prej (anjezo) Jacob Klementschtich, 2/3 hiša, gostilna. Danes Loški oder, Spodnji trg 14. Jakoba so leta 1747 predlagali za voditelja občine.
16. **Johann Joseph Krieschay, dediči**, 1/3 hiša in vrt. Mogoče del Prajerce, Spodnji trg 4 (drugi del hiše). Leta 1747 je bil neprimeren za člana notranjega sveta.
17. **Simonn Klementschtich**, 1/3 hiša, gostilna. Mogoče danes Loški oder, Spodnji trg 14, del hiše. Leta 1747 je bil kandidat za zunanji svet.

¹⁹ Štukl, Janez Anton Tušek, str. 147.

Hiše na Spodnjem trgu so večinoma enonadstropne in po videzu skromnejše. Nekatere arhitekturne sestavine spominjajo na kmečko stavbarstvo in vpliv doseljencev s podeželja. Izstopa fasada na Klopčarji hiši, z dvodelnim renesančnim nadstropnim pomolom. *(razglednica v zasebni lasti)*

18. **Lucas Schagar, dediči**, 1/3 hiša in vrt.
19. **Martin Schorscheck** (Soršek), tkalec, 1/3 hiša in vrt. Mogoče vulgo Križaj, Kržajuc, včasih Novi trg, danes Cankarjev trg 8.
20. **Lucas Fabiann**, 1/3 hiša in vrt, ključavničar. Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.
21. **Martin Gladigkh**, jermenar, 2/3 hiša in vrt.
22. **Johann Valentin Homann**, 2/3 hiša, gostilna.
23. **Paull Pettschnickh**, tkalec, 1/3 hiša in vrt.
24. **Bratovščina sv. Rešnjega Telesa** (Corporis Christi Bruderschaft), 1/3 hiša in vrt. Danes je to mogoče hiša Spodnji trg 33.
25. **Lorenz Poppial**, čevljar, 1/3 hiša in vrt. Mogoče vulgo Brojenčk, Spodnji trg 25 ali vulgo Gale, Spodnji trg 13 ali celo Peterc, Spodnji trg 6.
26. **Lorenz Scherounickh**, 1/3 hiša in vrt. Mogoče Pri Alešu, Spodnji trg 37.
27. **Johannes Schinckowiz**, čevljar, 1/3 hiša in vrt. Leta 1747 je bil kandidat za člana mestne občine.
28. **Joseph Schkerpin**, 1/3 hiša in vrt. Še danes vulgo Škrpin, Spodnji trg 22. Leta 1747 je bil kandidat za člana občine.
29. **Johannes Ohmann**, cela hiša (cela contribucija). Leta 1747 je bil kandidat za člana občine.
30. **Barthelmae Roschnickh** (Rožnik), 1/3 hiša in vrt.

31. **Georg Schieferer**, dediči (sub erben), 1/3 hiša in vrt.
32. **Matthias Purlitsch**, prej (anjezo) Mathias Dolliner, mizar, 1/3 hiša in vrt. Verjetno danes vulgo Pepevnik, Spodnji trg 12.
33. **Georg Dolliner**, krznar, 1/3 hiša in vrt.
34. **Hanns Jessencka**, 1/3 hiša in vrt. Leta 1747 je bil kandidat za člana zunanje-ga sveta.
35. **Gregor Khermell**, krznar, 1/3 hiša in vrt. Mogoče danes vulgo Fušar (Haar = kocina, dlaka), Spodnji trg 31.
36. **Urschulla Voltschitschin** (Volčič), 2/3 hiša in vrt.
37. **Urbann Krayll**, 2/3 hiša in vrt.
38. **Anton Guttmann**, krojač, 1/3 hiša in vrt. Parcelo so verjetno pridružili tovar-ni Šešir. Leta 1747 je bil kandidat za voditelja občine.
39. **Veith Pressl**, 1/3 hiša in vrt. Trije Prezli so bili sodarji. Mogoče pozneje vulgo Pintar, tudi Kramar, Spodnji trg 38. Leta 1747 je bil kandidat za člana občine.
40. **Johannes Otth** (tudi Otto), 1/3 hiša. Plemenita družina, ki je prišla iz Ljubljane. Johannes je bil rojen že v Loki in je imel le ženske potomce. Leta 1747 je bil kandidat za člana občine.
41. **Barthelmae Ochssler**, klobučar, 2/3 hiša. Verjetno še danes vulgo Klobčar (klobučar). Spodnji trg 5.
42. **Martin Gladik**, jermenar, 1/3 hiša in vrt. Spodnji trg ali Novi trg skupaj 42 hiš.
Na Spodnji trg sta spadala še:
 1. mestni špital s tremi pogorišči Jurija Čadeža,
 2. gosposčinski mlin z mlinsko hišico in mlinarjevim stanovanjem.

In der Stadt – Ross Gassen / V Mestu – Rožne ulice

1. **Hišica** (Haussl) **samostana sv. Klare**, 1/3 hiša. Verjetno danes Klobovsova ulica 2.
2. **Stephann Steuer**, 1/3 hiša. Verjetno danes vulgo Ipavčkov Janko, Klobovsova ulica 4.
3. **Joseph Ballog**, trgovec, gostilna, 1/3 hiša.
4. **Mathaus Hafner**, mesar, 1/3 hiša in vrt. Vulgo Šurk,²⁰ danes Frankuc, Klobovsova ulica 12.
5. **Joseph Speckh**, puškar, 2/3 hiša in vrt. Stara šola, bivši otroški vrtec. Klobovsova ulica 6. Speckh je bil leta 1747 kandidat za člana zunanjega sveta.
6. **Vallentin Homann**, 1/3 hiša, gostilna.
7. **Georg Romosch**, tkalec, 1/3 hiša. Mogoče danes vulgo Kocar, Telban, Klobovsova ulica 5.
8. **Georg Guttmann**, ključavničar, 1/3 hiša. Danes vulgo Jevčenk, Klobovsova ulica 9. Guttmann je bil leta 1747 kandidat za člana občine.

²⁰ Šurk – pogosto domače ime za Hafnerje.

9. **Gregor Hafner**, mesar, 1/3 hiša.

10. **Stephann Woschitsch** (Božič), kramar, 1/3 hiša.

11. **Johann Blasy Homann**, prej (anjezo) Andreas Ettel, steklar in kramar, 1/3 hiša. Mogoče zadnji del Arkove hiše - Apoteke, Mestni trg 37, v smeri proti Klobovsovi ulici.

Rožne ulice skupaj 11 hiš.

Popis samostana.

In der Vorstadt Vor dem Pöllander Thor / V predmestju Pred poljanskimi vrati

1. **Gregor Plassnickh** (Blaznik), 2/3 hiša in vrt, lectar, pekarna. Leta 1747 je bil predviden za člana občine.

2. **Jacob Homan**, prej (anjezo) Kopatsch, 2/3 hiša in vrt, gostilna. Verjetno danes vulgo Tinkuc, Kopališka ulica 3. Jakob Homan je bil leta 1747 še predviden za člana občine.

3. **Kasper Scherounickh**, 1/2 hiša in vrt, sekirni kovač. Verjetno danes vulgo Spodnji Kandiž, Kopališka ulica 5. Leta 1747 je bil Kasper kandidat za člana zunanega sveta.

4. **Antoni Gaber**, 1/3 hiša in vrt, gostilna oziroma pivnica. Mogoče danes vulgo Ferbar, Kopališka ulica 8. Lastnik več nepremičnin. Leta 1747 je bil kandidat za člana zunanjega sveta.

Uršulinski samostan v Škofji Loki, kmalu po prihodu uršulink leta 1782.

(original hrani Loški muzej)

5. **Barthelmae Jessencko**, 1/3 hiša in vrt, ključavničar. Vulgo Jesenko, Kopališka ulica 9. Gre za domačijo, na kateri se je kasneje rodil botanik dr. Fran Jesenko, zadnji iz tega rodu. Bartolomej (Jernej) Jesenko je bil leta 1747 kandidat za zunanji svet.

6. **Michael Gaber**, 1/3 hiša in vrt, krznar. Danes vulgo Gaber, Korlčk, Kopališka ulica 11.

7. **Jacob Krischmann**, 1/3 hiša in vrt, krznar. Danes verjetno vulgo Mahlonc, Kopališka ulica 13.²¹

8. **Petter Kallann**, 1/3 hiša in 2 vrtova, sekirni kovač. Hiša pred kozolcem v predmestju Karlovec. Leta 1747 je bil kandidat za člana občine. Danes mogoče vulgo Urmohar, Poljanska cesta 18.

9. **Urschulla Schubizin**, 1/3 hiša. Mogoče sedaj vulgo Grevuc, Kopališka ulica 19.

10. **Georg Schiffreische, dediči**, 1/3 hiša in vrt. Mogoče vulgo Bičk, Kopališka ulica 18.

11. **Mathaus Koss**, 2/3 hiša in vrt, barvar. Mogoče vulgo Kosem. Pogorela hiša Karlovec, stara hišna številka 11. Parcela je bila razdeljena in dodana k hišama Kopališka ulica 44 in Poljanska cesta 21.

12. **Mathaus Koss**, druga hiša (zweite Hauss), 1/3 hiša.

13. **Maria Kallanin**, 1/3 hiša in vrt. Pozneje mogoče vulgo Mavšcl, Znamenčkar, Kopališka ulica 33.²²

14. **Joseph Tschadesch** (Čadež), prej (anjezo) Magdalena Klobossin (Klobovs), 2/3 hiša in vrt. Verjetno danes vulgo Čadež, Kopališka ulica 17. Jožef Čadež je bil leta 1747 še predviden za voditelja občine.

15. **Blasius Homann**, 1/3 hiša in vrt.

Skupaj 15 hiš. Od tu naprej ni več hiš.

In der Vorstadt An der Tratten / V predmestju Na Trati

1. **Lucas Slemendcheckh**, 1/3 hiša, pečar, lončar (Hafner). Leta 1747 je bil kandidat za člana občine.

2. **Niclaus Werdnigkh** (Bernik), 1/3 hiša, tesar. Danes vulgo Brojan, Grajska pot 1.

3. **Mathaus Juritsch** (Jurič, Jurčič), 1/3 hiša in vrt, tkalec. Vulgo Mehl, spodnja hiša, pogorela 1939. Zemljišče so porabili za razširitev Poljanske ceste in Kopališke ulice. Leta 1747 je bil Jurič predviden za člana občine.

4. **Lucia Kreinickin** (Krajnik), 1/3 hiša.

5. **Michael Trellitz, dediči**, prej (anjezo) Gregor Tautscher, 1/3 hiša, pečar, lončar (Hafner). Mogoče vulgo Gunčar, Poljanska cesta 21.

6. **Johannes Sckarpin**, 1/3 hiša in vrt, kolar.

7. **Samostan sv. Klare**, 1/3 hiša.

21 Glej tudi drugo možnost: Spodnje oslovske ulice, zap. št. 3.

22 Glej tudi drugo možnost: Spodnje oslovske ulice, zap. št. 5.

8. **Barbara Planinin** (Planina), 1/3 hiša in vrt.

9. **Jacob Aussenickh**, 1/3 hiša in vrt.

10. **Marko Kermell**, prej (anjezo) Jacob Richtiagk, 1/3 hiša, pečar. Verjetno še danes vulgo Lončar oziroma Firbarjeva bajta, Poljanska cesta 7.

11. **Georg Randt**, prej (anjezo) Maruscha Kumurocka, 1/3 hiša in vrt. Mogoče danes vulgo Na Kumrovš, Kopališka ulica 22.

12. **Blasius Roschnickh**, 1/3 hiša in vrt.

13. **Lorenz Jarz**, 1/3 hiša in vrt, tkalec.

14. **Georg Meruez**, 1/3 hiša in vrt, pečar, lončar.

15. **Mathias Dolliner**, 1/3 hiša in vrt, tkalec.

16. **Jacob Dolliner**, 1/3 hiša, tkalec.

17. **Petter Eriautz** (Erjavec), prej (anjezo) Michael Modrey, 1/3 hiša, tkalec in gostilna. Peter Erjavec je bil leta 1747 predviden v predstavnitvo občine. Verjetno danes vulgo Troskar, Robidk, Poljanska cesta 14.

18. **Kasper Preuodnickh**, 1/3 hiša in vrt, tkalec. Leta 1747 je bil predviden za člana občine.

19. Tudi (item) **Preuodnickh**, prej (anjezo) Jacob Erll, 1/3 hiša in vrt, mizar.

20. **Thomas Schlebnickh**, 1/3 hiša. Danes vulgo Godešan, Grajska pot 6.

21. **Vallentin Hriebernick**, 1/3 hiša in vrt, tkalec. Danes vulgo Kresal, Poljanska cesta 17.

22. **Heinrich Göttinger**, 1/3 hiša in vrt, mizar. Mojster Heinrich Hilarius von Göttingen in priimek Göttinger kažejo na priseljenega podobarja iz spodnjesaškega mesta Göttingena. V virih ga sledimo kot mizarja in loškega meščana, ki je deloval v Škofji Loki in okolici ter Poljanah. Naveden je le kot mizar. Izdeloval pa je celotne oltarje, tako kot prejšnji in poznejši podobarji. Škoda je, da ne poznamo natančne letnice in kraja rojstva. Umrli je v Loki, leta 1758, star okoli 60 let. Rojen naj bi bil torej okoli leta 1697. V Loko je prišel okoli leta 1740, tu sta se mu rodili še dve hčerki. Izven mesta se je najverjetneje naselil zaradi kakih cehovskih komplikacij z ostalimi mizarji. Cehovska pravila so namreč določala, da so lahko žive-

Hiše v Karlovcu: levo Ferbarjeva, Benedkova, Zgornji Kandiž in Peharjeva hiša, desno Kuferšmidova, Spodnji Kandiž in Tinkovčeva hiša, zadaj v sredini poslopje današnje upravne enote. (v zasebni lasti)

li v mestu le štirje, drugi so se morali naseliti zunaj loškega obzidja. Škoda je, da ne moremo lokalizirati Göttingerjeve hiše na Trati, današnji Grajski poti ali v predelu Poljanske ceste. Tudi njegovo delo še ni povsem raziskano. Ob boljšem poznavanju bi mu verjetno pripisali še kakšno do sedaj anonimno delo pri cerkveni opremlitvi iz časa zatona zlatih oltarjev (iz srede 18. stoletja).²³

23. **Jacob Tscherne**, vrt (Gartl), lektor.

24. **Urschulla Mraullin**, vrt.

25. **Mathia Rossmann**, dediči, vrt.

26. **Blasius Preschern**, vrt.

27. **Urbann Strugar**, vrt.

28. **Georg Khobau**, 1/3 hiša. Danes vulgo Kobolčenk, Grajska pot 8.

29. **Lucas Sellagkh**, 1/3 hiša in vrt.

30. **Joseph Khrissay**, dediči, 1/3 hiša in vrt. Vulgo Na Kržajuš, Grajska pot 14.

31. **Lucas Wessiagkh** (Bizjak, Vizjak), vdova, vrt.

32. **Andreas Preschern**, dva vrta.

33. **Jacob Pierz**, vrt.

34. **Lucas Witscheck** (Biček), dediči, 1/3 hiša. Mogoče danes vulgo Kramar, Kopališka ulica 18.

35. **Michael Tschickh** (Čik), 1/3 hiša in vrt. Mogoče danes vulgo Ribč, Grajska pot 2.

36. **Elisabeth Paullinin**, vrt.

37. **Mathaus Krattner**, 1/3 hiša in vrt, barvar.

38. **Barthelmae Tscherne** (Černe), 2/3 hiša, lektor. Leta 1747 je bil kandidat za voditelja občine.

39. **Georg Zeball** (Cebal), dediči, 2/3 hiša in vrt.

40. **Paull Wertschitsch**, prej (anjezo) Anton Wertschitsch (Berčič), 2/3 hiša in dva vrta, gostilna, pekarna. Združeno v kompleksu Upravne enote in Brifachove hiše, Poljanska cesta 2 in 4. Pavel je bil leta 1747 kandidat za člana zunanjeja sveta.

41. **Anton Ultschitsch**, 2/3 hiša, pekarna, gostilna.

42. **Stephan Vogatay**, 2/3 hiša.

Skupaj 33 hiš.

Tu je tudi mestno strelišče, kjer ima merilec prosto stanovanje.

In der Vorstadt Unter Essl Gassen / V predmestju Spodnje oslovske ulice

1. **Jacob Pierz**, 2/3 hiša, barvar.

2. **Mathias Spierlitz**, 1/3 hiša, krznar. Leta 1747 je bil predviden za člana občine.

3. **Marc Jessencka**, 1/3 hiša, sekirni kovač. Mogoče že enkrat omenjeni vulgo Jesenkov Tone – Mahlonc, Kopališka ulica 13.²⁴

²³ Cevc, Heinrich Hilarius Göttinger in Martin Blažič, str. 94–101.

²⁴ Glej tudi drugo možnost: Pred poljanskimi vrati, zap. štev. 7.

4. **Urbann Wessiagk** (Bizjak), 1/3 hiša in vrt, ključavničar. Danes vulgo Kuferšmid, Kopališka ulica 6.

5. **Simonn Kaspertschitsch** (Gašperšič), 2/3 hiša in vrt, krznar. Danes vulgo Mavšl (mausen, mausern = leviti se, goliti se, mavžati; v zvezi s krznom). Mogoče danes vulgo Mavšel, Znamenčkar, Kopališka ulica 33.²⁵ Leta 1747 je bil predviden za člana zunanjega sveta.

6. **Sussana Erschenin**, 2/3 hiša in vrt.

7. **Regina Marenikin**, vdova, 1/3 hiša in vrt, gostilna.

8. **Jacob Jessencko**, 2/3 hiša in vrt, sekirni kovač. Danes vulgo Jesenko, Kovač, Šoštarca, Kopališka ulica 14.

9. **Lucas Petternell**, 1/3 hiša, sekirni kovač. Danes vulgo Bičk, Kopališka ulica 16.

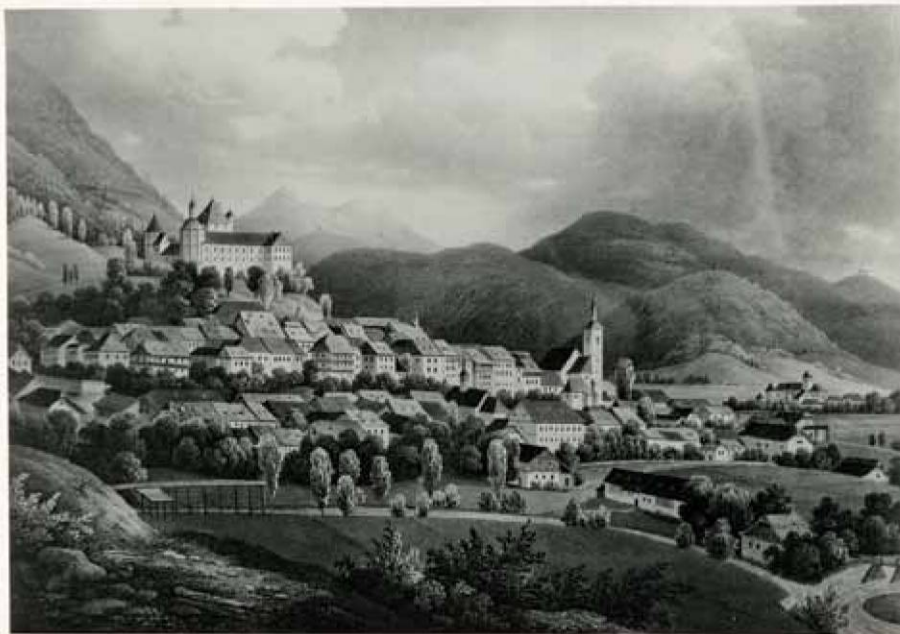
10. **Joseph Schneider**, 1/3 hiša.

Skupaj 10 hiš. V tej ulici ni več hiš in drugih nepremičnin.

In der Vorstadt An der Saag am Lagk / V predmestju Na žagi v Loki

1. **Jacob von Jenckensshaim**, 1/3 hiša. Nekje v okolici Hudičeve brvi na levem bregu Poljanščice. Danes v predelu hiš Fužinska ulica 19, 21, 23, 27.

2. **Primas Dolliner**, 1/3 hiša, usnjar. Danes vulgo Kisuc, Fužinska ulica 15. Primož Dolinar je bil leta 1747 kandidat za člana zunanjega sveta.

Pogled na Škofjo Loko s Hribca. V spodnjem nizu so hiše na Studencu.

(original hrani Loški muzej)

25 Glej tudi drugo možnost: Pred poljanskimi vrati, zap. šte. 13.

3. **Marc Witscheck** (Biček), 1/3 hiša in vrt. Verjetno vulgo Bičk, Studenec 19.
4. **Lucas Okhorn**, 1/3 hiša in vrt, sekirni kovač. Leta 1747 je bil kandidat za člana občine.
5. **Petter Prossenn**, 1/3 hiša in vrt, sekirni kovač. Leta 1747 je bil kandidat za člana občine.

Tu ima posest – vrt – tudi gospod von Kossen (Kos). Farna cerkev v Stari Loki ima tu nekaj posesti. Gospodstvo Loka ima pri mlinu hišico z mlinarjevim stanovanjem.

In der Vorstadt Bey Zwey Prunnen / V predmestju Pri dveh studencih

1. **Mathia Jessencko**, 1/3 hiša in vrt, sekirni kovač iz Mesta. Danes vulgo Graparčk, Fužinska ulica 10.
2. **Marcko Jerrep** (Jereb), 1/3 hiša, sekirni kovač. Danes vulgo Bodlar, stara hiša, Studenec 25.
3. **Urbann Ockorn**, 1/3 hiša, sekirni kovač. Danes vulgo Okorn (Marguč), Studenec 17. Urban Okorn je bil leta 1747 predviden za člana občine.

Skupaj tri hiše. Gospa Maria Anna von Lukantschitsch ima tu dve prosti (neobdavčeni) hišici (freyssas Hausssel). Dalje je ena loškemu gospostvu podložna kajža (Kaisshen), kjer živi dvorni ribič (Hofffischer).

In der Vorstadt Vor dem Selzacher Thor / V predmestju Pred selškimi vrati

1. **Andreas Mochar**, 1/3 hiša pred Mestom, sedaj Marggaretha, podkovski kovač. Danes verjetno vulgo Kufer (kotlar). Stara hiša je podrta, danes Cvetličarna Flora, Kapucinski trg 21. Leta 1747 so Moharja kandidirali za člana občine.
2. **Margaretha Zoptin** (Andreas Zapf) 1/3 hiša pred Mestom, podkovski kovač. Verjetno vulgo Kovač, Jaklič, Kapucinski trg 19. Andrej Zopf je bil leta 1747 na listi članov za predstavnika občine.
3. **Primas Merwez** (Mervec), prej (anjezo) Anton Rothar, 1/3 hiša, pekarna, gostilna. Primož je bil leta 1747 še predviden za člana zunanega sveta.
4. **Regina Marenickin**, vdova, 1/3 hiša, gostilna.
5. **Jacob Schondtar** (Žontar), 1/3 hiša pred Mestom, podkovski kovač. Mogoče vulgo Lah, Kapucinski trg 10. Leta 1747 je bil na listi za člana občine.

Skupaj 5 hiš. Dalje tu ni več upoštevanih hiš.

1. **Samostan sv. Klare** ima tu mlin z mlinsko hišico, kjer je imel mlinar stanovanje. Pozneje je bil to kompleks Koširjevega mlina in manjše kmetije (1/3) pod Kamnitim mostom, danes Kapucinski trg 24. Za časa jožefinskih reform je prišel mlin z zemljišči v last sedanje družine Košir.
2. Dalje poseduje tu ta **samostan** prosto hišico.
3. **Primas Merwiz** ima prosto hišico. (Lastnik je imel že posest v tem predmestju, o. p.)

4. **Joseph Jugoviz** ima prosto hišico z vrtom. Posest je verjetno ležala v sklopu gospostva Štemarje, ki je bilo takrat v lasti Jugovicove družine. Hiše so podrte, ostala je le še poznejša stavba, danes Kapucinski trg 6. Sedaj so na tem mestu parkirišče in stolpnici (poslovna hiša in hotel).

Pogled na hiše v nekdanjem predmestju Pred selškimi vrati in hiše na desnem bregu Selške Sore.
V sredini poslopje nekdanje Kasarne/Jesharne, levo podrta Birollova hiša, desno Funtkova hiša.
(razglednica v zasebni lasti)

Poklicna struktura meščanov

Poklic	Ime in priimek obrtnika	Skupno število
Barvar – hišni	Primas Knopf, Mathaus Krattner, Jacob Pierz, Kasper Reschen, Mathaus Kooss	Barvarji = 5
Čevljar – hišni	Lorenz Poppiall, Johannes Schinkowiz, Valentin Jackoppe	Čevljarji = 9
Čevljar – nehišni	Jacob Poppiall, Leonhardt Popiall, Thomas Dolliner, Matheus Schkerpin, Jury Popiall, Anton Popiall	
Glavnikar – hišni	Jacob Loschann	Glavnikarji = 6
Glavnikar – nehišni	Jerny Lostrick, Urban Solle, Mathia Loschann, Jacob Kerllin, Mathaus Lostrick	
Goslar – nehišni (Geigermacher)	Gregor Perwosnigkh	1

Gostiličar – hišni	Michael Kossen, Georg Anton Radovič, Mathaus Urschizsch, Johann Michael Kuchler, Andre Novack, Jacob Tscherne, Franz Loschan, Joseph Ballog, Mathias Stanounick, Maria Regina Marenickin, vdova, Jacob Klementsichitsch, Anton Waland, Sebastian Klobass, Primas Merwiz, Anton Rottar, Anton Wertschitsch, Maria Helena Krischayin, vdova, Anton Ultschitsch, Vallentin Homann, Stephan Erhardt, Simon Klementsichitsch, Anton Gaber, Jacob Mayers, vdova, Marco Koppatsch, Michael Modray, Franz Antoni Pogatschnickh, mestni vikariat (Stadt Vicari), Leopold Feichtinger, Jury Schorscheck, Joseph Püschll	Gostilničarji = 33
Gostilničar – nehišni	Jacob Smrslicker, Mathaus Bradischeck, Primas Sthrier	
Gumbar – nehišni (Knopfmacher)	Jacob Layer	1
Jermenar – hišni	Mathaus Kerlin, Martin Gladeckh, Stephann Gladeckh	Jermenarji = 3
Kamnosek – hišni	Anton Wallandt	1
Ključavničar – hišni	Urban Wessiagk, Wastiann (Boštjan) Klobass, Lucas Fabiann, Barthelmee Jessencko, Jury Guthmann, Gregor Wesiagkh	Ključavničarji = 9
Ključavničar – nehišni	Andree Rescheck, Jury Porentta, Jacob Rescheckh	
Klobučar – hišni	Jerney Ochssler, Martin Rätshell, gostač	Klobučarji = 2
Konjski mešetar – nehišni	Mathaus Kerllin, Gregor Pleschtsch	2
Kramar – hišni	Štefan Božič, Andreas Ettl, Barthelmae Treber	Kramarji = 4
Kramar – nehišni	Marko Demšar	
Krojač – hišni	Anton Gutman	Krojači = 7
Krojač – nehišni	Anton Pockorn, Thomas Pockorn, Primas Guthmann, Vallentin Wroytsch (Brojč), Matthauss Kossach, Joseph Fabiann	
Kolar – hišni	Johannes Scherppin	1

Kovač; fužinski in sekirni – hišni (Hamer- oder Hackenschmidt)	Kasper Scherrounickh, Petter Kallann, Lucas Ockorn, Petter Prossenn, Gregor Jesencko, Lucas Petternell, Marco Jerepp, Urbann Ockornn, Jacob Jessencko, Marcko Jessencko, Mathia Jessencko, Micha Jessencko, gостаč	Fužinski in sekirni kovači = 12
Kovač; podkovski – hišni	Andree Zopft, Jacob Schonttar, Andreas Mochar	Podkovski kovači = 3
Krznar – hišni	Jury Dollinner, Jacob Krischmann, Simon Kaspertschitsch, Michael Gaber, Gregor Kermell, Mathias Pierlliz	Krznarji = 7
Krznar – nehišni	Lucas Hribernickh	
Lectar – hišni	Jacob Tscherne, Barthelmae Tscherne	Lectarji = 2
Mesar – hišni	Gregor Hafner, Micha Hafner, Mathaus Hafner, Micha Deschmann	Mesarji = 6
Mesar – nehišni	Mathias Scheffertnigh, Kasper Schabre	
Mizar – hišni	Jacob Erri (mogoče Errk), Heinrich Gottinger, Mathaus Dolliner	Mizarji = 4
Mizar – nehišni	Gregor Supantschitsch	
Padar – hišni	Sebastian Fendt, Johannes Petsch, preužitkar (izven evidence: Johannes Hackll, Barthlme Treber) ²⁶	Padarji = 2 (4)
Pasar – hišni	Achaz Peterlinscheckh	1
Pečar, lončar – hišni	Jacob Richtig, Lucas Schlemenschick, Jury Merwiz, Gregor Tautscher	Pečarji, lončarji = 4
Pek – hišni	Mathaus Stanounickh, Anton Rottar, Primas Merwiz, Anton Wertschitsch, Ultschitsch, Blasius Prescheren, Gregor Plassnigh (Blaznik), Andree Preschern, Mathaus Werschinz (mogoče Urschinz)	Peki = 14
Pek – nehišni	Andree Kermell, Valentin Marzinna, Agnes Ossredkerza, vdova, Primas Wertschitsch, Mathia Preschern	
Pivnice – hišne	Johann Bapt. Mraulle, Anton Gaber, Joseph Püschell	Pivnice = 3
Pozlatar – hišni (Vergolder)	Mathias Passller	1
Puškar – hišni	Joseph Speckh	Puškarji = 3
Puškar – nehišni	Johannes Speckh, Jerney Speckh	
Sedlar – nehišni	Mathaus Haffner	1

26 V evidenci hišnih lastnikov se kot padarja omenjata tudi Johannes Hackll in Barthlme Treber, ki v evidenci poklicov nista navedena. Treberja so šteli h kramarjem.

Slikar – hišni	Martin Wlaschitsch (Blažič), (izven evidence: Margaretha Jamscheckin) ²⁷	1 (2)
Sodar – hišni	Jacob Pressell	Sodarji = 5
Sodar – nehišni	Mathia Pressell, Simon Debellackh, Urban Pettritsch, Mathaus Pressell	
Solicitator	Johann Georg Mallitsch	1
Solicitator – najemnik	Johannes Groschel	1
Steklar – hišni	Andreas Ettl, Johannes Nussdorfer	Steklarja = 2
Tesar – hišni	Niclaus Werdnigh, Vallentin Schagar, Joseph Marzina, gostač	Tesarji = 3
Tkalec – hišni	Gregor Ultschitsch, Micha Modray, Mathaus Juriz, Kasper Prewodnigh, Lorenz Jarz, Jacob Dolliner, Mathia Dolliner, Paul Petschnikh, Vallentin Hriebernikh, Michael Modrey, Jury Romusch, Andre Nowakh, Martin Schorschek, Micha Muhre, Anton Tuschek	Tkalci = 21
Tkalec – nehišni	Michel Modrey, Thomas Trieller, Micha Dembscher, Martin Rachouniz, Urban Stebell, Thomas Rachouniz	
Trgovec – hišni	Jacob Jenkinsheim, Jacob Jugowiz, Križaj – vdova, Jožef Bogataj, Štefan Erhardt	Trgovci = 6
Trgovec – nehišni	Jurij pl. Jenkinsheim	
Usnjar – hišni	Urban Dermotha, Jacob Klemenčič, Sebastian Klobass, Simon Klemenčič, Primas Dolliner, Kasper Schlebnikh, gostač	Usnjarji = 6
Vrvar – hišni	Urban Strugar	1
Vrvičar – nehišni (Schniermacher)	Gregor Lach	1
Zidar – nehišni	Jacob Schubiez	1
Zlatar – nehišni	Melcher Ohmerssa	1

Poglejmo še nekatere obrtnike in njihove poklice, ki jih žal ne moremo točno locirati in vemo le za njihovo delovanje sredi 18. stoletja na Placu in v predmestjih. Med trgovce moramo šteti tiste največje s trgovino s platnom na debelo (zunaj mesta). Za domače potrebe so bili kramarji. Lepo število je bilo gostiln, pivnic in pekarij. Po srednjeveški navadi se je s tem ukvarjal tudi gospod vikar. Obstajala je kompletna umetnostna ponudba. Gumbar je bil Jakob Layer. Izdelki

27 V evidenci hišnih lastnikov se kot slikarka omenja tudi Margaretha Jamscheckin, ki v evidenci poklicov ni navedena.

vrvičarja Gregorja Lacha so bili nepogrešljivi pri takratnih oblačilih. Škofa Janeza Frančiška je ob obisku v Loki pričakalo na Placu kakih 100 oboroženih mož.²⁸ Gotovo so bili pisano uniformirani. Razvit je bil strelski šport. Na Trati je bilo strelišče s stanovanjem za merilca. Za izdelavo pušk so skrbeli kar trije puškarji. Še konec 18. stoletja se v testamentu usnjarja Antona Dermote navaja siva mestna suknja (verjetno od uniforme), ki je bila vredna kar 4 goldinarje. Za primerjavo naj navedem, da so precej obrabljen lojtrski voz ocenili na 6 goldinarjev.²⁹

Martin Blažič je bil slikar. Zaenkrat ga poznamo le iz računov za dela v poljanski cerkvi leta 1745. V naših zapisih piše, da je že zelo star in so mu zato popustili pri davku. Odkod in kdaj je prišel v Loko, ni znano. Kaže, da je bil ugleden. Že leta 1708 se je v Loki poročil. Njegov ugled je bil razviden tudi po botrih otrok, saj so jim botrovali sami loški pomembneži in njihove žene: kaščar in njegova žena, glavarjeva žena, mestni svetnik idr. Leta 1747 so ga predlagali v članstvo občine. Od sedmih otrok so bili trije fantje, vendar kot kaže ni šel nobeden po očetovih stopinjah.³⁰

Med kiparje je spadal Henrik Gottinger. Naveden je med mizarji, čeprav ga v virih najdemo kot kiparja, podobarja. Njega smo opisali že med prebivalci na Trati. Prav iz časa baroka poznamo na Loškem silno malo umetnikov. Večina oltarjev je pripisana anonimnim podobarjem. Spoznali smo slikarja (tudi slikarko),

Listina, s katero je Marija Terezija leta 1757 potrdila stare pravice škofjeloškega kovaškega ceha.
(hrani: Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota v Škofji Loki)

30 Ceve, Heinrich Hilarius Göttinger in Martin Blažič, str. 94–101.

kiparja, zlatarja, pozlatarja, pasarja, steklarja. Prav iz tega časa imamo ohranjene obračunske knjige posameznih cerkva v loški (takrat še starološki) župniji. Splačalo se jih bo ponovno prelistati in pregledati račune, kjer so navedene postavke izplačil posameznim obrtnikom, kamor so prištevali tudi umetnostne poklice. Mogoče bomo našli imena umetnikov, podobno kot je našel pred davnimi leti profesor France Stele freskanta Jerneja iz Loke v urbarju podružnice pri Sv. Filipu in Jakobu v Hribih.

Za preprodajo konj sta skrbela dva konjska mešetarja. Preseneča nas izdelovalec gosli. Omenimo še obrtnike, ki so bili vezani na skupne cehovske nepremičnine. Prvotno so bile fužine v lasti družine Lukančič. Fužine so bile na treh lokacijah: pri Hudičevi brvi, v Sovodnju in pri bivši Primoževi žagi pri Kašči. V fužinah so imeli deleže fužinski in sekirni (orodni) kovači, ki so bili odvisni od vodnih pogonov. Najdlje so se ohranile »kovaške« družine Pokorn (Biček) in Jesenko, skoraj do začetka 20. stoletja. Skupno lastnino so imeli tudi usnjariji (čevljarji, strojarji, irharji) pri stopah za čreslo pri Čevljarskih vratih pri Kašči – kjer je bila pred leti veterinarska ambulanta, Studenec 1. Druge stope so bile pri Hudičevi brvi, v nadaljevanju mlinskih rak, kjer stoje sedaj hiše na Fužinski ulici, številka 19, 23 in 27.

Demografsko skico bi zapisali takole: Število hiš in prebivalcev znotraj obzidja nam je prvikrat znano leta 1780. V mestu je bilo takrat 128 hiš in 1.025 prebivalcev. Na hišo pride približno 8 prebivalcev. Po analogiji lahko za leto 1750 pri 117 hišah v mestu znotraj obzidja predvidevamo okrog 936 prebivalcev (zaokroženo na 1.000). Po malo predrzni primerjavi lahko po Santoninovem popisu Loke iz leta 1486 predvidevamo pri 250 hišah okrog 2.000 prebivalcev. Vse 19. stoletje je prebivalstvo ožje Loke naraščalo. V 20. stoletju je leta 1980 število padlo na 752 prebivalcev. Ugotovili smo, da se v mestu in predmestjih vsakih 50 let po priimkih zamenja približno polovica lastnikov. Po »krvi« je stanje le nekoliko boljše. V 100 letih pa se zamenja skoraj vsa populacija. Nečimrnost čez nečimrnost, je rekel starozavezni pridigar. Učeni menih Tomaž iz Kempna (1379–1471) je leta 1441 zapisal: *»Povej mi, kje so zdaj vsi tisti učeni gospodje, ki si jih dobro poznal, ko so še živeli in cveteli v svoji učenosti! Na njih mestih sede že drugi in ne vem, če kaj mislijo nanje. Dokler so živeli, se je zdelo, da so nekaj, a sedaj vse o njih molči.«*³¹ Potrebovali bomo krepko revitalizacijo mestnega jedra z novimi družinami in novimi vsebinami, če nočemo, da mesto Škofja Loka ne bo muzej, ki bo odprt nekaj poletnih mesecev.

31 Kempčan, *Hoja za Kristusom*, str. 9.

VIRI:

Arhiv Republike Slovenije, AS_174, Terezijanski kataster za Kranjsko, 1747–1805.
Nadškofijski arhiv Ljubljana, NŠAL 572, Zapuščina Franca Pokorna, Kartoteka pomembnih
Ločanov.

LITERATURA:

- Blaznik, Pavle: Loški meščan Jernej Junaver. *Loški razgledi* 8, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1961, str. 83.
- Blaznik, Pavle: Reformacija in protireformacija na tleh loškega gospodstva. *Loški razgledi* 9, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1962, str. 71–104.
- Blaznik, Pavle: *Škofja Loka in loško gospodstvo*. Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1973.
- Cevc, Emilijan: Loška baročna umetnika Heinrich Hilarius Göttinger in Martin Blažič. *Loški razgledi* 21, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1974, str. 94–101.
- Cevc, Emilijan: Stavbar Andrej in slikar Jernej iz Loke v Beneški Sloveniji. *Loški razgledi* 7, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1960, str. 94–105.
- Kempčan, Tomaž: Hoja za Kristusom. Celovec-Ljubljana-Dunaj : Mohorjeva družba, 1994.
- Kos, Franc: *Doneski k zgodovini Škofje Loke in njenega okraja*. Ljubljana : Matica Slovenska, 1894.
- Kos, Franc: Zgodovinski pobirki iz loškega okraja. *Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko* II, Ljubljana : Muzejsko društvo, 1892.
- Šega, Judita; Golec, Boris: Münchenska zakladna najdba – škofjeloški slovenski razglas iz leta 1590. *Loški razgledi* 55, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 2008, str. 173–190.
- Štukl, France: Knjiga hiš v Škofji Loki I. Škofja Loka : Zgodovinski arhiv Ljubljana, 1981.
- Štukl, France: Knjiga hiš v Škofji Loki II. Škofja Loka : Zgodovinski arhiv Ljubljana, 1984.
- Štukl, France: Slikar Janez Anton Tušek (1725–1798): nekaj arhivskih podatkov in doslej neznan del. *Loški razgledi* 20, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1973, str. 147–150.
- Štukl, France: Zemljiška knjiga kot vir za kulturno zgodovino (dva testamenta z inventarjem iz Škofje Loke). *Zbornik ob devetdesetletnici arhiva*, Ljubljana : Zgodovinski arhiv, 1988, str. 77–87.
- Žontar, Josip: Ločan Volbenk Schwarz: prispevek k zgodovini finančnega gospodarstva v dobi Friderika III. in Maksimilijana I. *Loški razgledi* 4, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1957, str. 25–34.
- Žontar, Jože: Novi Škofjeloški mestni red iz leta 1747. *Loški razgledi* 5, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1958, str. 128–136.

Summary

The contribution attempts to supplement my Book of Houses in Škofja Loka I. – Suburbs (1981) and a Book of Houses in Škofja Loka II. – Town, which cover data of owners from the end of the 18th century and usually from the start of the 19th century to the eighties of the 20th century. The link is approximate, since the same parameters and criteria have not been preserved for individual periods. These are only comparable from the start of the 18th century onwards. The town of Škofja Loka has few data on houses and citizens from previous centuries. We only know of exceptional personalities: the builder Andrej of Loka, the painter of frescoes Jernej of Loka, the merchant and banker Volbenk Schwarz and occasional other more important persons in the municipal or diocesan administration. Ordinary people are recorded for the first time in general lists of Loka inhabitants for the time of the Reformation in the second half of the 16th century. At that time, Loka heretics were subject to a census for the bishop and provincial grand duke. We know more about Loka inhabitants again from the new municipal order of 1747, when the state reformed the municipal administration and finances. The first systematic census of citizens was elaborated by the central authority in Vienna within the framework of tax reform. The record was called the Theresian Land Register, after Empress Maria Theresa, who commissioned it. It was completed for Škofja Loka in 1752. Analysis of these data showed interesting results. For the first time the suburbs are included in the town in the records and thus the concept of citizen extended and unified. Various data about the census districts are evident from the census: houses, citizens, tax burdens, social structures in the town and suburbs. Quite a few of the citizens were ennobled, of course in the sense of the then »purchase« of nobility. These were above all the linen merchant families: Jugovic and Jenko von Jenkensheim. Among iron workers there are links of surnames with Železnikars. The professional structure was still medieval, based on guilds. Ironworks and stamping mills for tanning were still the common property of the guilds. Comparison of earlier and later data shows how quickly families changed. The artistic offer is interesting. Carpenters include also artisan carvers. Painters, goldsmiths, gilders, glaziers, rope makers, button makers and interstingly, fiddle makers, were also recorded. On the basis of the somewhat later records, we tried to reconstruct the number of inhabitants in the town core at the end of the 15th century to the end of the 20th century. Unfortunately, the population in the town core has been constantly shrinking.